

Ebatavalised suvemõtted

Juuni keskpaigaks seaduseks saanud säästueelarve, mis riigi plaanitud kulutusi enam kui 3 miljardi krooni võrra kokku tõmbas, laskis hetkeks Toompeal hinge tõmmata. Aga ainult hetkeks. Sest ehkki kiire kulude kärpimine majanduse nappi kasvu perioodil on väga oluline, on ühekordsest säästueelarvest vast olulisemgi kaugema vaatega otsused. Nende teha-vaja-olevate otsuste üle enamik poliitikuid sel suvel pead murrabki.

Veel enne istungiteks ettenähtud kevadperioodi lõppu toimusid Riigikogus mitmed kohtumised ja nõupidamised ettevõtjatega, kellega koos otsiti lahendusi, mis majanduse uuesti kasvama lükkaksid. Ette on hakatud valmistama ka tõenäoliselt kohe sügise algul Riigikogu suures saalis toimuvat arutelu, mis Eesti ettevõtluskeskkonna olukorra ja tuleviku riiklikult tähtsa küsimusena päevakorda võtab. Sellel arutelul peaksid ka kõik poliitilised jõud oma suvega kogutud mõtteid ja ettepanekuid teistega jagama.

Ühe esimese asjana võetakse sügisel Riigikogus ette uus töölepinguseadus, mis kevadistungjärgu eelviimasel päeval parlamendile valitsuse poolt üle anti. Uue seadusega loodavad praegusega võrreldes palju suuremad võimalused ümber- ja täiendõppeks muudavad selle seaduse vastuvõtmise eriti tähtsaks. Aga vaidlust tuleb töölepinguseaduse üle kindlasti Riigikoguski üksjagu, enne kui eelnõu vastuvõetud saab.

Uuesti kerkib sügisel kindlasti üles debatt ka selle üle, kas raske- tel aegadel ei tuleks maksukoormust tõsta. Surve riigikassa täitmiseks maksude tõstmise läbi ei ole kadunud kuskile. Maksu tõstmine tähendaks aga lisaks töötajate töusvale maksukoormusele ka lööki riigi usaldusväärsusele. Kõigi nende jaoks, kes Eestisse investeerida plaanivad või seda juba teinud on, oleks ootamatu maksutõus märk sellest, et Eesti maksukliima võib olla sama muutlik kui jaanipäevane ilm. Nii võib hetkelise riigikassa maksutõusuga täitmise tulemuseks olla hoopis aastate pärast Eestisse tegemata jäävad investeeringud ja Eestis loomata jäävad töökohad. Ma usun, et kui maksutõusu pooldajad selle üle suve jooksul pisut rahulikult järgi mõtleavad, nõustuvad nad, et maksutõus on viimane asi, mida Eestil praegu vajaks.

Keit Pentus, Riigikogu liige

Aktuaalne

Eesti inimesed säästavad üha enam

Parlamendis

Poliitikud ja ettevõtjad kavandavad majanduse tulevikku

Kõigile oluline

Eramuomanike karistamine maamaksuga tuleb lõpetada.

Huvitavat lugemist

Meenutame majanduse põhimõisteid

FOTO: SCANPIX

Tallinnaga tutvuda soovivaid turiste saabub pealinna sadamatesse üha rohkem.

Tallinna sadam on kruiisituristide lemmik!

Tallinna Vanasadam (ehk reisisadam) on Eesti suurim turismivärv, mille läbi reisib koos kodumaiste reisijatega aastas ligi seitse miljonit inimest.

Valdav osa reisijatest sõidab muidugi regulaarsetel liinidel Tallinna ja Helsingi ning Tallinna ja Stockholmi vahel, kuid üha märkimisväärsema osa neist moodustab aasta-aastalt suurenev kruiisireisijate hulk.

Tallinna Sadama juhatuse liikme Allan Kiili sõnul loetakse rahvusvahelise terminoloogia järgi kruiisiks laevareis, kus laev peatub lisaks reisi alguse ja lõpusadamale vahepeal veel vähemalt kahes sadamas ning mis ei võta pardale sõidukeid.

Maailmas on selline puhkuse- ja lõbusõiduviis kõige enam arenenud

Ameerika Ühendriikides ja ennekõike Kariibi meres. Kuid üha enam on neid ookeaniludusi näha ka siinsamas Läänemeres. Tegelikult loetakse Läänemere kruiisiturgu praegu maailmas kõige kiiremini kasvavaks kruiisituruks ning meie regioonist on saanud reisijate arvult maailma suuruselt kolmas kruiisipiirkond Kariibi- ja Vahemere järel.

Kruiisilaevade arv järjest kasvab

„Möödunud aastal külastasid kruiisilaevad Tallinna Sadamat 274 korral, tuues siia ligi 300 000 reisijat. Tänavu on laevu siia oodata juba üle 300 korra ning oodatav reisijate arv läheneb 400 000 inimesele, tuleva aasta number kipub aga juba vaikselt 500 000 alla tulema,“ rääkis Kiil.

Seega on Tallinn kindlasti kogu Põhja-Euroopa regiooni üks külastatavamaid ja populaarsemaid sihtkohti üldse, jäädes laevakülastuste ja rei-

sijate arvult alla ainult Kopenhaagenile (kust suur osa reise algab ja lõpeb) ning Peterburile (mis kahtlemata on kogu Läänemere piirkonna kruiisimagneet). Kuid kui kümmekond aas-

.....
Tänavu on laevu siia oodata juba üle 300 korra ning oodatav reisijate arv läheneb 400 000 inimesele. Tuleva aasta number kipub aga juba vaikselt 500 000 alla tulema.

tat tagasi olid nii Eesti kui Tallinn tavalisele kruiisireisijale täiesti tundmatud sihtpunktid, siis tänasel päeval kuuleme kruiise müüvate firmade käest üha enam ja enam, et soovitakse osta Läänemere kruiisi, mis kindlasti ikka Tallinnas ka peatub. Möödunud aastal külastas Tallinna

kruiisilaevadega inimesi lausa 138 erinevast riigist.

„Arvestades, et suure enamuse Läänemerele seilavatest kruiisituristidest moodustavad ameeriklased, inglased, sakslased ja itaallased, kelle jaoks Eesti pole kindlasti nii tuntud koht kui meie lähinaabritele, on selline areng üsna muljetavaldav,“ rääkis Kiil.

Sadama poolt läbi viidud uuringutest ning kruiisifirmade tagasisidest selgub, et enamus turiste on olnud Tallinnast väga positiivselt üllatunud – ilus, puhas, kaasaegne ja samas iidne linn, sadam linnale lähedal, giidi- ja muud teenused kõrgel tasemel jne. Mõnes mõttes on vahet just seesama kruiisiäri olnud senini parimaks reklaamiks Tallinnale ja kogu Eestile üle maailma, sest üks isiklikku kogemust vahendades levivad ju (positiivsed) muljed just kõige paremini ja kiiremini.

järgneb lk 2

Juhtkiri

Eestist peaks saama teadmiste transiidimaa

Soovitud, kuid siiski ootamatult toimunud Eesti majanduse jahtumine on mõjunud kõigile külma duššina. Uudis 0,1 protsendilisest majanduskasvust šokeeris suuremal või väiksemal määral nii ettevõtjaid ja poliitikut kui ka klienditeenindajaid ja tippspetsialiste. Nüüd, kui šokk on vaibumas, mõtiskletakse nii avalikult kui ka õhtuti saunalaval Eesti majanduse tulevikust.

Rõõmuga tuleb tunnustada, et nii praegusel rasketel kui ka varasematel pidulikematel hetkedel on räägitud Eestist kui jõukast ja edukast riigist, mida iseloomustavad sõnad „teadus“ ja „spetsialistid“. Nii tunnistas peaminister tänava oma vabariigi Aastapäeva kõnes, et unistab „Eestist, mis oleks kõige edukam ja suurem teadmiste transiidimaa!“.

Eestis on piisavalt ajupotentsiaali

Eestil on kõik vastavad eeldused olemas. Meie noored on väga arukad - oma loodus- ja täppisteaduste teadmiste ning analüüsioskuse poolest on nad maailmas viiendal kohal, edestades muu hulgas Rootsi, Läti ja Venemaa noori.

Ka täiskasvanute harituse osas oleme me Euroopa Liidus esirinnas. Ligi 90% Eesti 25-64aastastest elanikest on omandanud vähemalt keskkhariduse, jäädes selle näitaja poolest vaid alla Tšehhile. Neljandik Eesti 25-64aastastest töötajatest on kõrgharidusega (vaid kahes Euroopa Liidu riigis on antud näitaja parem). Valdav osa (87%) kõrgharitud töötajatest teenib oma haridustasemele vastaval ametikohal (selles edastavad meid vaid Rootsi, Suurbritannia, Läti ja Holland). Ligi 60% kõrgharitud töötajatest teenib tipp- või keskastmespetsialistina.

Meil napib tarku töökohti

Kuigi kõrgharitud inimeste töötuse määr on Eestis madalaim (9% töötute arvust), on 61% kõrgharidusega töötutest valmis töötama ka madalamat haridustaset nõudval ametikohal.

Tänapäeval tegutseb üle 40% 25-64aastastest Eesti töötajatest teaduse- ja arenduse valdkonnas. Kuid ainult 1,2% neist on otseselt seotud uute tehnoloogiate vms väljatöötamisega. Taanis, Soomes, Rootsis ja Luksemburgis on see näitaja vähemalt kaks korda suurem.

„Meil tuleb panna alus majandusele, mis ei lähtu enam odavast tööjõust, vaid ajupotentsiaalist ja uusima tehnoloogia tulemuslikust kasutamisest,“ ütleb Riigikogu majanduskomisjoni esimees Urmas Klaas. Ta avaldas lootust, et kuidas-edasi-olla mõtteid vahetatakse parlamendis hiljemalt sel sügisel. Seejuures saab Klaasi arvates vähemalt sama palju teha igaüks meist juba täna ise. „Õpigem selgeks mõistliku majandamise põhimõtted, väärtustagem ettevõtlikkust ja loovust ning arendagem neid omadusi oma lastel,“ ütleb ta.

Eelarvevekriis, aga ilma majanduskriisita

Riigikogus negatiivse eelarve koostamist juhtinud rahanduskomisjoni esimees Jürgen Ligi kinnitab, et hinnatõusud ja ettevaatlikkus on pannud inimesi kokku hoidma.

Eestis räägitakse praegu palju majanduslangusest ja kriisist. Kuigi kumbki pole seni numbriliselt tõeks saanud, on meeleolude muutus võrreldes hiljutise kiire kasvu ajaga väga järsk. Meeleolu aga on majanduses väga tähtis, ta mõjutab ettevõtlusaktiivsust, investeeeringuid, laene ja tarbimist.

Laenude andmine ja võtmine on pea poole võrra vähenenud. Laenuhuumi lõpuga on kokku langenud välismõjud – intressitõus, toiduainete ja kütuste kallinemine. Ja kuigi sisetulekute kiire kasv aasta alguses jätkus, on hinnatõus ja ettevaatlikkus pannud inimesi kokku hoidma.

Neis oludes on majanduskasvu seiskumine paratamatu. Kokkuhoid on praegustes oludes igati mõistlik, kuid riigieelarve on üks, mis selle all otseselt ka kannatab. Kõige halvem olukord käibemaksuga, mis otseselt tarbimist kajastab.

Kärped olid vajalikud

Tegelikult ongi viga vaid liigooptimistlikus eelarveprognoosis, see tähendab rahandusministeeriumi ühe osakonna arvutustes. Vabanduseks nii neile kui valitsusele tuleb öelda, et seni on too osakond eksinud vastassuunas – prognoosid on enamasti liiga pessimistlikud, mis uinutas ka otsustajaid.

Mul õnnestus sügisel olla tuluprognoosides täpsem, ütlesin avalikult, et majanduskasv ei saa tulla nii suur. Lootsin, et eelarve planeeritud ülejääk võib laekumiste puudujäägi katata, aga lubasin sedagi, et vastasel korral peab ette võtma säästueelarve.

Säästueelarve ongi vajalikuks osu-

Sügisel seisab Jürgen Ligi juhitalval rahanduskomisjonil ees uus ülesanne: järgmise aasta eelarve koostamine.

tunud, tehtud ja vastu võetud riigikogulaste öötöö ja tervise hinnaga. Opositsioon otsustas, et tema teab kohvipaksu pealt paremini, kust aastakesel kuludid kärpida saab, ja takistas eelarve vastu võtmist, kaitsmaks oma valimisringkondadele eraldatud olemata jäävat raha kultuuri- ministeeriumi ja mõne teise asutuse likvideerimise hinnaga.

Järgmine eelarve ootab

Tegelikkuses on kärpimine palju keerulisem. Poole aasta pealt saab riik maha tõmmata üsna vähe kuluartikleid ja teistes riikides reeglina seda ei üritatagi. Näiteks inimeste kiire vallandamine pole võimalik ega anna kokkuhoidu, kuid uute ehitustega mitteilustamine on võimalik ja talupojamõistuse järgi mõistlik. Ei vasta tööle vastuväide, et riigi ehitamised toetaksid majandust – vastupidi. Riigil muutuks võimatuks otsotsaga kokku tulek tulevikus, ära söö-

Paistab tõenäoline, et maksulaekumised enam ei lange ning säästueelarve aitab riigil tasakaalu jõuda.

daks pensionireformi reservid, kuid majandusel ei lastaks loomupäraselt kohaneda. Ülekuumenenud sektorid peavad praegu rahuneda saama, tööjõu puudujäägiga sektorid neist tööjõudu saama, hinnad langema. Ei tohi unustada meie ülikõrget inflatsiooni.

Mu arvamused langesid opositsiooniga kokku selles, et säästueelarve peaks olema suurem kui 3 miljardit ülejääki ja 3 miljardit kulusid. Kuid praeguse seisuga paistab tõenäoline, et maksulaekumised nii palju ei langegi ning säästueelarve lubab riigil ehk tasakaalu jõuda. Hoopis raskem on aga 2009. aasta eelarvega.

Jürgen Ligi,
Riigikogu
rahanduskomisjoni esimees

Tallinna sadam on kruiisituristide lemmik!

algus lk 1

Tänu Läänemere populaarsuse hüppelisele kasvule maailma kruiisiäris, on ka loogiline, et siia tulevad üha suuremad laevad üha enamate reisirijatega. Kui varasematel aastatel olid laevad maksimaalselt 250–290 m pikad, siis möödunud aastal käis Tallinnas laevu, millel pikkust jõudsalt üle 300 meetri, pikim lausa 312 m. Kõige rohkem reisijaid oli 2007. aastal laeva nimega „Navigator of the Seas“ pardal – tervelt 3127! See aga tähendas Tallinna Sadamas juba mõningaid lisatõid kaidel, et nii suurt laeva korralikult vastu võtta. Käesoleval aastal on ühel päeval korraga sa-

damas maksimaalselt seitse kruiisilaeva ning kõige tihedamal päeval külastab Tallinnat ligikaudu 10 000 kruiisituristi korraga. See on umbes sama palju inimesi kui terves Paide või Keila linnas elanikke on! „Kõige selle taustal muutub üha möödapääsmatuma juba lähiaastatel järgmise täiesti uue kruiisikali ehitamine. Igal juhul on Tallinn ja Eesti vähemalt maailma kruiisikaardile suurte ja punaste tähtedega märgitud, kui üks paremaid turismisihtkohti ning selle üle on meil küll põhjust ainult uhked olla,“ lausus Tallinna Sadama juhatuse esimees Allan Kiil.

Peep Lillemägi

Tallinna Sadamal tuleb kruiisituristide paremaks teenindamiseks varsti taas laiendustele mõtlema hakata.

Tallinna linn eelistab kokkuhoiule kulutamist

Tallinna volikogu Reformierakonna fraktsiooni hinnangul ei ole vahetult enne jaanipäeva volikogus kinnitatud Tallinna lisaelarvest tulenev kulutuste suuren-damine mõistlik.

„Linnale tulumaksust laekuvad summad on tõesti head,“ kommenteeris Reformierakonna fraktsiooni juht Remo Holsmer lisaelarve tegemist. „Jooksvate kulude suurendamise asemel peaks linn aga eelarve tasakaalu viima ja loobuma 500 miljoni kroonisest eelarvelaenust.“

„Kui valitsus ja Riigikogu on leidnud võimalusi riigieelarves kulutuste kokku tõmbamiseks, siis Edgar Savisaar on keskendunud riigivalituse süüdistamisele kohalike omavalitsuse rahastamise üle,“ lisas Holsmer. „Praegusel hetkel kulude suurendamine linnaeelarves ei ole kindlasti mõistlik tegevus.“

Maksud tõusevad, investeeringud vähenevad

„Maamaksu kahe ja poole kordsest tõusust korjab keskerakondlik linnavalitsus sel aastal täiendavalt 200 miljonit krooni,“ ütles Holsmer. „Makse tõsta oskaks kõik keskerakondlased ja seetõttu pole Savisaarel mõtet rääkida lisaelarve koostamise juures targast eelarvestamisest ning tulude prognoosimisest täpsusest.“

Muuhulgas vähendab linnavalitsus lisaelarvega koolide ja laste-aedade investeeringuid neljandiku võrra – 2008. a eelarves olnud 200 miljonist kroonist kärbitakse 53 miljonit krooni.

Tallinna volikogu kinnitas enne suvepuhkust linna lisaelarve, millega

FOTO: REFORMIERAKOND

Remo Holsmeri sõnul on Tallinna eelarvepoliitika kohal rohkelt küsimärke.

kasvatatakse eelarve mahtu 63,3 miljoni krooni ja suurendatakse tegevuskulusid 271 miljoni krooni võrra.

Tulevikukohustused ebaselged

Holsmeri sõnul ei anna ka eelarve-

strateegia korrektset ülevaadet linna pikaajalistest kohustustest. Tallinna linna poolt koolide, munitsipaalala-muehituse ja kanalisatsiooni ehitamise (avaliku ja erasektori partner-lusprojektid ehk PPP projektid) rajamiseks erasektori partneritega sõl-

mitud lepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks peab linn tasuma igal järgneval aastal üle 400 miljonit krooni. Aastani 2012 ulatuvad linna kohustused erasektori partneritele kahe miljardit kroonini ning liisingmaksete lõpuni kokku veel täiendavalt 9 miljardi kroonini.

„Järgmisest aastast kehtima hakava riigi raamatupidamistoimkonna juhendi kohaselt peavad PPP projektid kajastuma omavalitsuste pikaajaliste kohustuste hulgas,“ ütles Holsmer. „Eelarvestrateegias see nii aga ei ole ja Savisaar üritab igal võimalikul viisil sellest nõudest kõrvale hoida ning riiki petta.“

Tegevuskulud kasvavad kiiresti

Reformierakonna fraktsiooni hinnangul peaks Tallinn sarnaselt valitsusega leidma võimalusi tegevuskulude kärpimiseks. Linna tegevuskulud kasvavad

.....
Muuhulgas vähendab linnavalitsus lisaelarvega koolide ja laste-aedade investeeringuid neljandiku võrra.

2008. aasta 4,8 miljardilt kroonilt aastaks 2011 peaaegu 6 miljardi kroonini.

„Katmaks linna tegevuskulude tõusu, plaanib Tallinn ka igal järgneval aastal võtta 500 miljonit krooni laenu,“ lisas Holsmer. Eelarvestrateegia kohaselt on linna võlakooormus 2008. aasta lõpu seisuga 3,1 miljardit krooni, 2011. aastaks prognoosib strateegia võlakooormuse suuruseks 4 miljardit krooni.

Katja Ljubobratets

Lühidalt

FOTO: PRESSIFOTO

Eesti Pank: finantssüsteemi ohustavad riskid on jätkuvalt madalad

Eesti Panga hinnangul kinnitavad viimased majandusnäitajad, et Eesti majanduse kohandumine käesoleva aasta esimeses pooles on jätkunud.

Riigi keskpanga teatel on majanduskasvu aeglustumine eelkõige seotud sisemaise nõudluse vähenemisega. See peegeldub majapidamiste suuremas ettevaatlikkuses nii kinnisvara soetamisel kui ka igapäevase tarbimisel. Ekspordimaht on vähenenud, kuid käesoleva aasta esimeste kuude andmed viitavad eeskätt transiidi iseloomuga kaupade (nt naftatoodete) väljaveo vähenemisele. Samas on suurema lisandväärtusega kaubagruppide ekspordimaht kasvu jätanud. Oluliselt on paranenud ka Eesti majanduse välistasakaal, seda eelkõige tänu vähenenud impordile. Majanduse stabiilne areng ning erasektori loomine eeldab vähemalt valitsussektori tulude ja kulude tasakaalu. Tugev eelarvepoliitika koos erasektori investeeringutega tootlikkuse tõstmiseks loovad pinnase kasvu taaskiirenemiseks järgmistel aastatel.

FOTO: SCANPIX

Riigieelarve tulude laekumine kasvas aastaga 18 protsenti

Rahandusministeeriumi andmetel oli mai lõpuks riigieelarvesse laekunud 34,6 miljardit krooni ehk 36 protsenti eelarves planeeritud. Mais laekus sellest 7 miljardit krooni.

Viie kuu 34,6 miljardi krooni suurusel kogulaekumisest moodustasid maksutulud 27,1 miljardit ja mittemaksulised tulud 7,5 miljardit krooni. Võrreldes eelmise aasta esimese viie kuu laekumisega kasvab riigieelarve tulude laekumine 18,1 protsenti.

Maksutulud laekus mais 6,1 miljardit ning viie kuu jooksul kokku 27,1 miljardit krooni. Maksutulude kogulaekumine moodustab 34,1 protsenti eelarves planeeritud ning laekumine on kasvanud 9,1 protsenti võrreldes eelmise aastaga.

IMF soovib uue töölepinguseaduse kiiresti vastu võtta

Eestit külastanud Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) delegatsioon tõdeb oma avalduses, et Eesti majanduskasvu taastumine sõltub suurel määral majanduse konkurentsivõimest.

Tarbimine jääb tõenäoliselt vaoshoituks, kuna suurenenud ebakindluse tingimustes on majapidamised hakanud säästma, et oma finantsseisu ebakindluma tuleviku vastu kindlustada. Seetõttu sõltub majanduskasvu taastumine eelkõige ekspordi ja investeeringute elavnemisest.

Kiire reageering eelarve puudujäägile annab tunnistust valitsuse pühendumusest jääda kindlaks konservatiivsele eelarvepoliitikale. IMF-i delegatsioon toetab kavatsust leida edasise võimalusi kokkuhoiuks. Antud kontekstis on tervitatav valitsuse ettepa-

nek külmutada valitsussektori palga-fond kaheks järgmiseks aastaks.

Eesti tööjõuturu paindlikkust on toetanud detsentraliseeritud palgakujundus, tööjõu voolavuse kõrge tase ning tulemuspreemiate süsteemi laialdane kasutamine. Tööturu osapoolte vahel hiljuti kokku lepitud töölepinguseaduse eelnõu keskendub järelejäänud turujäikustega tegelemisele. Seaduse kiire vastuvõtmine ja elluviimine on soovitatav, märgivad IMF-i eksperdid.

Rahandusminister Ivori Padar märgib oma kommentaaris Rahvusvahelise Valuutafondi hinnangutele, et kuna muutused majanduses on olnud kiiremad kui oleme prognoosinud, on kulude kärpimine mõõdapäasmatu ning avalik sektor peab selle läbi oma panuse andma. Nullilähedasest majanduskasvust peavad õiged järeldused tegema nii riik kui üksikisikud ning oma kulud üle vaatama.

FOTO: SCANPIX

IMFi missiooni pressikonverents Eesti pangas. pildil Franciszek Rozwadowski ja Andres Lipstok.

„Oleme Valuutafondiga ühel meelel selles, et peame pingestunud majandusolukorras olema veelgi paindlikumad ja reageerima kiiresti kõigi-

le muutustele. Lisaelarvega oleme astunud selles suunas esimese sammu, aga suurem töö ootab veel ees,“ ütleb Padar oma kommentaaris.

Eesti Panga president Andres Lipstok tõdeb, et eraisikute säästmine suureneb ja võlgnevuse kasv pidurdub. Seetõttu on vähenemas ka jooksevkonto puudujääk. Samal ajal püsib Eestisse tehtud otseinvesteeringute tase kõrge. „Eesti majandusel on tugevad alused edasiseks arenguks ja uueks kasvaks. See aasta näitab, kas me oleme valmis neid võimalusi kasutama ning Eesti tugevusi säilitama. Eraldi küsimusena tahaksin siinkohal rõhutada, et uus töölepinguseadus toetab uute töökohade loomist, suurendab tööturu paindlikkust ja seeläbi tulevikku suunatud muutusi majanduses,“ märgib Eesti Panga president oma kommentaaris IMF-i avaldusele.

Refereeris Peep Lillemägi

Lühidalt

Elektrooniline menetlus on maksumaksjale odavam

Riigikogu muutis juunis „Kriminaalmenetluse seadustiku ja väärtömenetluse seadustiku muutmise seadust“. Muudatus liidab õiguskaitse valdkonna infosüsteemid ühtselt toimivaks tervikuks ja seadustab nn e-toimiku.

Loodav rakendus võimaldab menetlusasutustel vahetada omavahel menetlusandmeid elektrooniliselt ja automaatselt. Andmevahetus toimub samastel põhimõtetel nagu ka näiteks avalikkusele tuntud e-tervise projektis. Andmevahetuseks kasutatakse olemasolevat riiklikku infstruktuuri ja X-teed. E-toimik rakendub juba juulis.

Süsteemi järgmised etapid on planeeritud aasta lõppu – kui liidetakse tsiviilmenetlus ja halduskohutumenetlus. Järgmisel aastal tegeletakse kohtumenetlustes maksetega seotud funktsionaalsustega. Süsteemile on plaanitud luua ka avalik liides, mis võimaldab kodanikel ja nende esindajatel vaadata nendega seotud kohtuasju ja vastavalt nende õigustele elektrooniliselt menetluses osaleda.

Praktiline väärtus maksumaksjale seisneb siin menetlustega seotud tehnilise töö vähenemises ja seeläbi riigihalduse odavnemises. Kui varem tuli mitmes infosüsteemis menetlusandmeid eraldi sisestada, siis loodav süsteem võimaldab ametiasutustel ja menetlusosalistel teiste sisestatud informatsiooni edasises menetluses kasutada.

Martin Tahvonen

Eesti eksport rekordiline

Aprillis eksportis Eesti kaupu jooksevhindades 12,2 miljardi krooni eest, mis on viimase kümne aasta suurim kuine näitaja, teatas statistikaamet. 2007. aasta aprilliga võrreldes suurenes nominaalne kaupade eksport 1,8 miljardit krooni ehk 18 protsenti. Ekspordi suurenemise põhjustas ennekõike metalli ja metalltoodete ning masinate ja seadmete väljavedu, märkis statistikaamet. Eesti importis kaupu 15,8 miljardi krooni eest, mis oli eelmise aasta aprilliga võrreldes 0,2 miljardit krooni ehk kaks protsenti rohkem. Kaubavahetuse puudujääk oli aprillis 3,6 miljardit krooni. Puudujääk vähenes eelmise aasta aprilliga võrreldes 1,6 miljardi krooni võrra, kuna kaupade ekspordi kasvutempo oli kiirem kui impordil.

TT

Poliitikud ja ettevõtjad kavadavad majanduse tulevikku

FOTO: SCANPIX

Reformierakonna fraktsiooni Riigikogus oli juunis kohtumine Eesti ettevõtjatega Eesti ärikeskkonda puudutavate võimalike muudatuste kavandamiseks.

“Reformierakond tahab Eesti väljajuhtimiseks praegusest majanduse aeglase kasvu perioodist riigi kulutused oluliselt kokku tõmmata, rakendada kiirelt uus töölepinguseadus, kujundada maksukeskkond ettevõtjatele soodsamaks. Arutelude seerialt ettevõtjatega ootame eelkõige nendepoolseid täiendusi, et kokku saaks ühtne ja terviklik ettevõtluskeskkonna pakett,” ütles Reformierakonna fraktsiooni juht Keit Pentus. “Kõrgepalgaliste tippspetsialistide Eestis hoidmiseks ja Eestisse meelitamiseks sotsiaalmaksule ülempiiri seadmine, nõ targa majandussektori laiendamise võimalused olidki arutelude peamiseks sisuks.”

Vajalikud otsused

„Kui võrrelda Eesti maksusüsteemi teiste riikidega Euroopas ja Ida-Euroopas, peaks Eestis kehtima sotsiaalmaksu ülempiir alates 250 000 kroonisest aastapalgast. Sellisel juhul oleks Eesti konkurentsivõimeline riik kõrge lisaväärtusega töökohtade loomisel. Selline muudatus puudutaks positiivselt kuni 300 000 töötajat ja oleks sotsiaalselt õiglane. Ja nende 300 000 töötaja töö on majanduskasvu peamine mootor,“ kommenteeris esimesel kohtumisel osalenud Helme aseutaja Jaan Pillesaar.

Keit Pentuse sõnul tuleb tippspetsialistide Eestisse meelitamiseks ja hoidmiseks seada sotsiaalmaksule ülempiir.

Pentuse sõnul kohtuti esimestena erinevate teabeäride esindajatega, sest just teabeäri võiks olla üks nendest valdkondadest, mis Eesti majandusse järjest suurema panuse annaks.

Kohtumisel osalenud Eesti Fondihaldurite Liidu juhatuse esimehe Kristel Kivinurme sõnul peab kaasaegne riik motiveerima eelkõige tarkade töökohtade kasvu. „Välisinvestoritele on aga näiteks oluline faktiliselt atraktiivne elu-, töö- ja maksu- ning

Kui võrrelda Eesti maksusüsteemi teiste riikidega Euroopas, peaks Eestis kehtima sotsiaalmaksu ülempiir alates 250 000 kroonisest aastapalgast.

seadusandlik keskkond,” lisas Kivinurm. „Ettevõtluskeskkonna paran-

damiseks ja investorite ligimeelitamiseks on kindlasti vajalik vabastada maksust väärtpaberitulud, sõlmida topehtmaksustamise vältimise lepingud, vaadata üle erisoodustused ning vabastada käibemaksust ka finantsteenused.”

Esitatud ettepanekud olid Reformierakonna fraktsiooni esimehe Keit Pentuse arvates julged ja andsid üksjagu mõtlemisainet edasiseks.

Karin Kalda

Ettevõtjad: võtmeküsimus on targad töökohad

FOTO: JAREK JÕEPERA

Tänane Eesti majandussituatsioon on ühtlasi nii murettekitav kui ka samas unikaalseid võimalusi pakkuv.

Senine Eesti edulugu on enast lõplikult ammendanud ning vaja on uut majanduslikku tõusulainet. Põhiline küsimus on, et millel see tõus peaks põhinema ehk mida saab Eesti teravnevas riikide vahelises konkurentsis uut pakkuda ja kuidas teistest erineda? Neid küsimusi on palju lihtsam küsida kui vastata. Meie, Uue Majanduse töörühm, oleme oma vastused esitanud.

Meie töörühma põhiline idee baseerub asjaolul, et moodsas ühiskonnas on järjest suurem osakaal teenindussektoris ehk nendel inimestel, kes piltlikult öeldes istuvad bürooruumides ja teevad oma tööd peaga. Antud sektoris on globaalsel turul väga tõsine konkurents ja senine maailmapraktika näitab, et mida väiksemad on riigid, seda paremini nad selles sektoris konkureerivad. Siin saaks Eesti väiksus olla suureks eeliseks. Kui veel arvesse võtta meie väga head

Et majandus edeneks, vajab Eesti uusi Skype'e.

geograafilist paiknemist järjest enam rikastuva Venemaa ning ajalooliselt rikka Skandinaavia kõrval, siis esmapilgul tundub, justkui oleks kõik olemas. Paraku pole see nii.

Nimelt on Eesti maksukeskkonnas ja üldises seadusloomes vaja teha olulisi muudatusi, et Eesti atrak-

tiivsust suurendada. Eesti on saanud palju kiita oma lihtsa ja selge maksukeskkonna eest, kuid ka see süsteem vajab kaasajastamist, sest konkurentsteiste riikidega uute äride nimel on tublisti kasvanud. Me oleme jäänud loorberitele puhkama ja pole märganud, kuidas teised riigid on meist

vaikselt möödunud. Et järjest enam tuua Eestisse „tarka äri“, on vaja kehtestada sotsiaalmaksule ülempiir nagu seda on juba tehtud mitmes Ida-Euroopa riigis, pakkuda maksusoodustusi tööandjatele värskest ülikooli lõpetanute värbamiseks, et vältida järjest suuremat ajude äravoolu välismaale, ning loomulikult vabastada erasikute investeringud tulumaksust.

Kindlasti võib leida sisepoliitiliselt kümneid argumente, miks seda teha ei saa, kuid me peame mõistma, et Eesti on üks konkurent rahvusvahelisel turul uute teenidussektori töökohtade loomisel. Kui me neid hädavajalikke muudatusi ei tee, saab meie niigi vähenev konkurentsivõime uue löögi ja ühel hetkel peame tunnistama, et näiteks lõunanaabrid on olnud meist tublimad ning mitmed rahvusvahelised ettevõtted avavad oma uued esindused just seal, mitte meil. Kui hakata seejärel muudatusi tegema, sörgime pelgalt teiste riikide sahas.

Viljar Arakas
Jaan Pillesaar
Kristel Kivinurm-Priisalm

Siim Raie: riigi ülesandeks on ettevõtjaid innustada

Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor Siim Raie arutleb Tallinna Teataja küsimustele vastates, mis paneb majanduse taas kiiresti kasvama.

Mida teha, et majanduskasv taas kiirenema hakkaks?

Parim ennustaja on minevik, ütlevad mõned. Meenutades 1990ndate lõpu majanduskriisi, võib öelda, et kiire majanduskasv taastus, kui ettevõtjatel tekkis uus motivatsioon. 1999. aastal vastu võetud uus ettevõtete tulumaksusüsteem andis paljudele ettevõtjatele võimaluse senisest enam oma tegevustesse ja tulevikku investeerida. Ainulaadne regulatsioon tekitas täiesti uue emotsiooni ning usu arengusse. Nüüd, pea kümme aastat targemana, on meil minu arvates vaja midagi sarnast. Eesti liberaalse süsteemi puhul on valitsusel loetud hulk otseseid majanduse mõjutamise vahendeid. Riigi ülesanne on eelkõige aidata nende hulgas, kes suudavad endale ja teistele tööd anda, motivatsiooni säilitada ja tekitada uus ambitsioon.

Analüüse lugedes ja majanduseksperthe kuulates koorub viimasel ajal ikka ja jälle välja võlusõna eksport. Mida Eestist maailmaturgudele pakkuda? Üks kogenud majandusanalüütik ütles Eesti välisvõlga vaadates ja netoeksporti sellega kõrvutades, et me peaks tasakaalu säilitamiseks järgnevatel aastatel ekspordi kolmekordistama.

Kaupu eksportivate sektorite tootlikkus on viimaseil aastail ja kuil stabiilselt suurenenud. Väljakutsed on olnud tehnoloogia uuendamine, tööjõu kättesaadavus ning kiire palgakasv. Ma usun, et tööstus oli, on ja jääb. Küll aga on niisama kindel, et maailmaturule kaubanduslike koguste tootmiseks jääb meil tootmisvõimsust väheseks. Me suudame täita kindla niši või loetud turgude nõudlust. Kolmekordset kasvu ainult tööstusest välja ei pressi.

Lisaks kaupadele oleme seni üsna edukalt ka teenuseid eksportinud. Olgu need siis IT-, turismi-, finants-

Harjumuspärasest kitsamad olud annavad nii avalikus kui ka erasektoris põhjuse ja võimaluse asju efektiivsemalt ja otstarbekamalt korraldada.

konsultatsiooni- või muud teenused. Maailmas on võimalik turgu leida mitmesugustele teadmistele ja kompetentsidele. Küsimus on vaid selles, kas meil on need olemas, kas meil on piisavalt teabetootajaid ja kas me suudame oma riiki tuua

andekaid inimesi. Ma ei näe ühtegi põhimõttelist põhjust, miks mitte. Samas on sellise uue laine tekitamiseks taas vaja tõiuet ning riigi roll selliste otsuste tegemisel on määrav.

Milliseid otsuseid on vaja?

Tööjõu maksustamine on üks viis, kuidas riik saaks ettevõtjatele või ettevõtlikele noortele saata signaali, et nende julgust oma teadmisi pakkuda hinnatakse. Paljud riigid püüavad täna liigi meelitada talente ja ettevõtteid, kelle teadmiste ja ideede eest head hinda makstakse. Selleks on mitmeid meetmeid. Sotsiaalmaksule lae peale panemine (piiramine näiteks 2- või 3-kordse keskmise maksimumiga) või ülikoolilõpetajate sotsiaalmaksuvabastus kolme esimese tööaasta jooksul on näited, mida ettevõtlikud noored investorid on ka Kaubanduskojale tutvustanud. Head mõtted.

Harjumuspärasest kitsamad olud annavad nii avalikus kui ka erasektoris põhjuse ja võimaluse asju efektiivsemalt ja otstarbekamalt korraldada. Ettevõtetes on ümberkorraldused – koondamised, restruktureerimised, omanikuvahtused – juba ammu alanud. Näiteid viimasest aastast ja eriti kuudest on palju. On põhjust arvata, et ettevõtteid saavad ümberkorraldustega väga paindlikult ja operatiivselt hakkama.

Kui vaatame organisatsioonilist arengut, siis erasektor on Eesti avalikust sektorist kõvasti ette jooksnud. Väga palju sõltub lähitulevikus just liidrite rollist nii ettevõttes kui ka riigiametis.

Küsis Peep Lillemägi

Rõivas tutvustas Maailmapangale vanemahüvitist

Riigikogu liige Taavi Rõivas tutvustas Maailmapanga parlamentidevahelise võrgustiku konverentsil esinedes Eesti vanemahüvitist ning tõi selle positiivseks näiteks negatiivse iibetrendi murdmisel.

Eestis on sündinud viimase nelja aasta jooksul kasvanud enam kui viiendiku võrra,“ ütles Rõivas. „Kui 2003. aastal sündis ca 13 000 last, siis 2007. aastal juba 15 700. Kiire kasvu aeg kattub üheselt vanemahüvitise elulukutsumise ajaga.“ Rõivase sõnul oleks patt seda mitte positiivse näitena tuua. Seda enam, et mitmes Euroopa riigis puudub noorte pere-toetamine täielikult.

Sünnitoetus kavandatakse mujalgi

Maailmapanga raporti kohaselt on näiteks Venemaal peamiseks meetmeks tasuta sünnitushaiglad ja vitamiinid rasedatele ja sünnitanutele, Itaalias on ühekordne sünnitoetus alates teisest lapsest ja Poolas alles

Taavi Rõivas ja Maailmapanga asepresident Shigeo Katsu.

plaanitakse sünnitoetuse kehtestamist. Rõivase sõnul on ilmne, et need, sarnaselt Eestiga negatiivse iibega, riigid ei ole sündivuse suurendamisele piisavalt tähelepanu pööranud: „Eestis on sünnitoetus juba aastaid, kuid see on vaid ühekordsete kulu- tuste katteks, näiteks lapsevankri os-

tuks. Sünnitoetus üksi ei taga noortele kindlustunnet, selleks on vaja ka mujal Euroopas luua midagi vanemahüvitise laadset.“

Rahvastik vananeb kõikjal

Eesti vanemahüvitis pälvis Rõivase sõnul suurt huvi ka hilisemates ku-

luaarivestlustes. Tunti huvi selle vastu, miks astuti just selline perepoliitiline samm ning kas riigile on jõukohane maksta noortele vanematele 18 kuu sissetulekut.

Konverentsil tõdeti, et rahvastiku vananemine on probleem vaid juhul, kui seda ignoreerida. Maailmapanga ekspert Mukesh Chawla sõnul on pikem eluiga inimkonna jaoks selgelt positiivne, kuid sellega peab arvestama ka tuleviku meditsiiniteenuseid ja pensioniskeeme kujundades. Nii on Chawla sõnul järjest tavalisem, et 65aastased hoolitsevad oma 80ndates või 90ndates eluaastates vanemate eest, kuigi mõlemad põlvkonnad on juba pensionil. Ekspert pani otustajatele südamele, et elujõuliste pensionialiste töötamist tuleb igakülgelt soodustada.

Konverents toimus juuni alguses Albaania pealinnas Tiranas ning seda juhatas Maailmapanga asepresident Shigeo Katsu. Rõivas juhatas konverentsil paneeli, mille avas Albaania peaminister Sali Berisha.

Katja Ljubobratets

Mõtteaine

Riigile kuuluvad ettevõtted avalikuks

EBSis sellel kevadel riigi osalusega ettevõtete noteerimise võimaluste kohta magistrirühm kaitsnud Kalev Kallemets soovib kaaluda riigi äriühingute avalikuks muutmist.

Riigi osalusega ettevõtete noteerimine on üks kõige reaalsema teostatavuse ja ulatuslikuma mõjuga majanduspoliitiline vahend, mis täna riigi kasutuses on. Kümme suurimat riigi osalusega ettevõtet on Eesti majanduse tipud, mille täielik potentsiaal on kasutamata. Nende kümne ettevõtte 2007. aasta kogukäive oli üle 20 miljardi krooni ehk 9% SKPst. Viimase näitajaga on Eesti üks Euroopa esimesi. OECD keskmine on 4,5% ja Suurbritannias 1,5%. Ilmselgelt, antud valdkonnas me ei ole Euroopas just väga liberaalsed.

Omanikering laieneb Poolast Hiinani

Eestlastele võib olla jäänud ekslik mulje, et Euroopas või mujal maailmas ettevõtteid ei erastata. Tõde on hoopis vastupidine. Erastamine võib olla sel sajandil üks kõige reaalsem globaalne majanduspoliitiline muutus. Eelmise aasta suurim erastaja oli esmakordselt Hiina, kus müüdi ettevõtteid 42 miljardi euro eest. Euroopa mahult suurim erastaja oli Prantsusmaa ja teine Venemaa, vastavalt 14,4 ja 13,6 mld. Maailma suurim erastaja ühe elaniku kohta müüdnud osakute arvult oli eelmisel aasta Soome. Ligi pooled erastamised maailmas on aktsiaemissioonid.

Tänavu toimub maailmas samuti mitu erastamist – Türgi Telekomis esmanoteerimine ehk IPO, Deutsche Bahni 24,9% IPO 6 mld mahus, British Energy 35% otsemüük £10 mld eest, Ungari mitme ettevõtte (kiirteede firma AAK, elektri kaubandusfirma MVM) IPO. Mahukaim on aga Poola erastamisprogramm – 740 ettevõtet 14 miljardi euro väärtuses. Noteeritakse lennufirma LOT, gaasijaotaja PGNiG, raudtee PKP, naftafirmad PKN Orlen ja Lotos ja kaks juhtivat elektritootjat. Erastavad Euroopas nii vask- kui parempoolsed valitsused. Soomes ja Rootsis on põhjendus lihtne – ei nähta kaalukaid põhjuseid, miks riik peaks äris osalema, eriti olles ise sama äri regulaator.

Miks firmad börsile viia?

Noteerimine börsil on soositud kahele peamisele poliitilisele põhjusele. Esiteks on noteerimine kõige läbi paistvam ja avalikum varade müügi meetod. Samuti on arenenud riigid mõistnud, et nad saavad kujundada osade jaotumist, hindu ja teisi noteerimise tingimusi nii, et saavutada soovitud poliitilisi ja majanduslikke eesmärgi.

Noteerimine annab ettevõtetele enama majandusliku fookuse, sest turg hindab vahetult, kas ettevõtte teeb kasumit suurendavaid või kahandavaid otsuseid. Mõned otsused võivad olla poliitiliselt ebamugavad. Kui otsustajaks pole vaid poliitiline nõukogu, siis seda probleemi välditaks, sest nagu üks ettevõtte juht ütles: “Muidu saab ettevõtet reformida vaid valimistevahelistel aastatel.”

Kalev Kallemetsa magistrirühm refereeris **Martin Kukki**

A man in a military uniform stands in the foreground, looking towards the camera. In the background, a modern building with a grid of windows and a stone tower are visible under a cloudy sky.

Ülemiste Citysse tuleb Microsofti innovatsiooni- keskus

Täiesti eksporditavateks toodeteks nimetas Laane näiteks andmevahetuskihti X-tee ning ka eKooli projekti, kuigi viimane neist pole riigi tellitud. "Samal ajal on näiteks Eesti äriregistri süsteemi õigusaktide erinevuste tõttu teistesse riikidesse keeruline üle kanda," lausub Laane. Tema sõnul pole Microsofti initsiatiiv eksklusiiivne. "Oodatud on kõik ideed, olenemata platvormist," ütles ta.

II

Tallinna Teataja uuris hiljuti esimese investeeringu teinud Eesti Arengufondi juhilt Ott Pärnalt, kuidas edeneb innovatsioonipõhisele majandusele hoo andmine.

Kas Eesti edu tee on rohkem üksikud võimsad suurettevõtted või paljud

Kunagi on olnud kõik ettevõtted väikesed. Mida pikem on aga meie ettevõtluse pink, seda tõenäolikumalt võib neist suurettevõtteid tulla, kas siis näiteks ühinemiste või ülevõtmiste läbi. Samas, kui mitmed nišiettevõtted suu-

Paradoksaalsel kombel on meie suurim edu, kui meid kümnekonna aasta pärast enam vaja pole. Samas peavad soomlased oma Sitrat vajalikuks ka 40 aastat peale asutamist.

davad mõne sektori teenindamiseks luua vastastikku kasulikke võrgustikke, siis võivad ka väikesed kokku omada turujõudu. Mida suurem hulk meie ettevõtjaid maailma vaatavad ja katmata äriinisse otsivad, seda tõenäolisemalt jõuame Euroopa liidrite hulka.

McDonald'sid on hea koht
töökogemuse saamiseks,
näiteks praegune Han-
sapanga Grupi juht Er-
ki Raasuke alustas sa-
muti klienditeenin-
dajana burgereid
müües. Mis puutub
kvalifitseeritud tööjõu-
du, siis võrreldes Euroo-
pa vije konkurent-

siivõimelisima riigiga, on meie tööpäev sama pikk ja aastast tehakse sama palju töötunde. Samas on meil tööjõu struktuuris ligi 55% vähem hakkajaid insenere ning 30% vähem IT-spetsialiste! Nii et ärgem mcdonaldsitate pärast muretse.

Arengufondi on saatnud edu, kui olme suutnud anda olulise panuse Eesti majanduse kaasajastamise võimaluste mõtestamisse, teisalt käivitanud alustavate kasvuettevõtete kontekstis Eesti riskikapitalituru. Sarnased arengufondid on olemas enamuses nõ Esmese Euroopa riikides. Soomes Sitra, Inglismaal Nesta, Šotimaal täidab seda funktsiooni Scottish Enterprise, Iirimaal Forfas. Soomlaste Sitral õnnestus käivitada üheksakümnendatel Soome riskikapitaliturg, inglaste Nesta on olnud päris edukas uuendusmeelsuse kui mõtelaadi kultiveerimisel ja nii edasi. Eesti Arengufondi väljakutse ja võimalus seisneb eelkõige selles, kuidas teha soomlaste Sitra 40aastane töö ära lühemalt, näiteks 10 aastaga.

Paradoksaalsel kombel on meie suurim edu, kui meid kümnekonna aastat pärast enam vaja pole. Samas peavad soomlased oma Sitrat vajalikuks ka 40 aastat peale asutamist. Seega väljakutse ilmselt vahetuvad, samas riik pikemaperspektiivist tulevikku vaatamist ja arenguteede läbimängimist vajab. Seda sõltumata sellest, kas ollakse Euroopa viie rikkama seas või soovitakse sinna jõuda.

Küsis Henri Arras

Luksemburg ja Iirimaa on Euroopa Liidus kaks näidet, kus õigete otsustega on suudetud majanduskasvule kiire hoog anda. Vaatame, mida selleks tehti.

Murdepunkt oli aasta 1983, kui loodi paindlik seadusandlik keskkond finantstööstuse arenguks. Luksemburgist juhitud fondide maht kasvas kümnekonna aastaga 16 miljardilt eurolt 900 miljardi euronni aastaks 2003 ja Luksemburg omab täna 22protsendilist turuosa fondide juhtimises Euroopas ja 15% maailmas (välja jättes USA). 1990. aastate algusest hakkasid kiirelt arenema ka kindlustus ja edasikindlustusvaldkond.

Sisemajanduse kogutoodang elaniku kohta			
Aasta	Lux	Iirimaa	Eesti
1970	17,4	7,2	-
1980	20,9	9,9	-
1990	32,0	13,8	-
2000	46,0	25	6,9
2006	54,7	31,4	12,3

Finantsteenuste kasutajad vajasisid rohkem hotelle, toitlustamist, uusi lennuliine, vaja oli ehitada uusi kontoreid, kasvas autode müük, vaja oli rohkem koristajaid, turvamehi ja mida kõike veel. Transpordi ja kommunikatsiooni osakaal sisemajanduses kasvas kuuel

Miljardär Dermot Desmond rääkis opositsioonipoliitikule Charles Haughey'le ideest muuta Iirimaa finantskeskuseks 1980ndate keskel. Poliitiku tegi sellest oma järgmise valimiste manifesti ning viis ellu. Edul pani alguse Finance Acti vastuvõtmine 1987. aastal. Seadusega loodi liberaalne seadusandlus finantstöös-

Iirimaa kuulutas end rahvusvaheliseks finantskeskuseks (*International Financial Services Centre*) ja hakkas pakkuma järgmisi teenuseid: pangandus, varade liisimine, liising, corporate treasury management, varahaldus, fondide administreerimine ja kontohooldusteenus, futuuride ja optioonide kauplemine ja rahvusvahelised kindlustusteenused, maakleriteenused, kindlustusteenused. Iirimaa töötab täna finantssektoris

- Seadusandlus ja maksukeskkond on olulised
- Riigi tugi ja initsiatiiv on kriitiline
- Finantsjärelevalve peab olema usaldusväärne, pайдlik ja toimima
- Kvalifitseeritud töõjõud on oluline
- Vaja on tahtmist ja usku
- Koostöö riigi, linna, järelevalve ja erasektori vahel peab olema tugev
- Olulised on toetavad teenused, riigi tutvustamine, reklaam

59500 töötajat, finantssektor on 10% SKTst. Eestiga võrreldava suurusega riigis on üle 900 panga, mille varade maht 350 miljardit eurot. Fondide administreerimisteenusel on hallata 1,2 triljonit USD vara.

Taavi Rõivas

Maamaksuseadus ootab muutmist

FOTO: PIRET PAKLER

Maks omandilt ei tohi sundida omanikku omandist loobuma. Just seda läänelikku fundamentaalset põhimõtet on Eesti vääranud maamaksu kui oma ainsa omandimaksu juures.

Lisaks eirab Eesti maamaksu suuruse määramisel ka elementaarseid ruumiplaneerimise põhimõtteid ja maa kasutusotstarbe erisust. Kõiki, nii miljardilise käibega äriühinguid kui nadi õpetajapalka teenivaid väikeeramuomanikke, nii spekulantlante kui oma tulevikku investeerijaid (viimast kas või pensionipõlve silmas pidades) lüüakse ühe vitsaga.

Kunagi maamaksuseadusesse sisse kirjutatud absoluutse võrdsustamise idee omandab üha läbinähtavama segregatsioonilise ja diskrimineeriva olemuse. Maamaksuseaduse sõnum on lihtne:

15kordne maksutõus

Kui sulle käib maks üle jõu, koli oma kodust lasnamägedele või kusagile Kapa-Kohilasse. Maamaksuseadusega on mindud karjuvasse vastuollu põhiseaduse 12. paragrahvi, mis keelab diskrimineerimise varalise seisundi tõttu. Teisalt ütleb aga maamaksuseadus sõnaselgelt, et maamaksu ei maksta maalt, millel on seadusega või seaduses sätestatud korras majandustegevus keelatud.

Maamaksuseaduse võrdsustava idee vildakust on kõige hiilgavamalt tõestanud Tallinn, kus niigi kõrget maamaksu tõsteti 2,5 korda. Seejuures on Tallinnas piirkondi, kus viimase kuue aastaga on maamaksu väi-

Ülle Rajasalu ei pea eramajaomanike karistamist maamaksuga õiglaseks.

keelamutele tõstetud 15 korda! Seda läbinähtavalt sihiteadlikult, näitamaks koha kätte omas majas elavale „kuradi buržuidele“. 1000ruutmeetrise krundi eest tuleb Maarjamäel nüüd ära anda 9000 krooni, lauluväljaku piirkonnas isegi 15 000 krooni. Taoliste numbrite tähendust peaks mõõtma tulumaksu alandamisest saadud pisikese võidu pöördumisega suureks kaotuseks: 15 000 kroonise palgaga pereisa või -ema võitis tulumaksu alandamisest 2008. aastal küll 1530 krooni, kuid kaotas 1000ruutmeetrise kodukrundi maamaksu tõst-

mise läbi Maarjamäel 5400 ja lauluväljaku piirkonnas 9000 krooni.

See on alles algus

Maksuteated, millega Tallinna linnavalitsus rabas Nõmme, Veskimetsa, Kadrioru, Pirita, Merivälja jm piirkondade eramuomanikke, tabavad pärast maa järgmist korralist hindamist „ootamatult“ vähemalt pärnakaid ja kuressaarlasi. Äsjase kuuma raha lummas ja vahepealse kinnisvaraturu konjunktuuriharjal spekulatiivselt tõusnud maahindade tulemusel tuleks näiteks paljudel tallinlastel ha-

kata pärast maa tulevast korralist hindamist tasuma kuuekohalise numbri mõõdetavat maamaksu.

Olgu Tallinna linnavalitsusega kuidas on, kuid kurja juur peitub ikkagi seaduses, mis jumaldab lasnamägesid ja tuletab suurte korruselamute kinnisvaraprojektidest või siis ärimaaga tehtud tehingutest väikeelamumaale rakendatava maksu suuruse. Seda ainulaadsena Euroopas. Pealegi on maamaks ettevõtja jaoks tavaline kuludesse kantav tootmissisend, kodu maa (neid kaht sõna tahaks siin-

Maamaksuseadusega on mindud karjuvasse vastuollu põhiseaduse 12. paragrahvi, mis keelab diskrimineerimise varalise seisundi tõttu.

kohal küll vägisi kokku kirjutada) omanine seevastu ilmselt etteheitmist vääriv lõpptarbitamine, mida tuleb marksislikult klassipositsioonilt lähtudes kõrgelt maksustada.

Mida teha? Esiteks, elamumaa maksustamine tuleb viia lahku ärimaa maksustamisest. Väikeelamute aluse maa suhtes tuleks rakendada näiteks 1/6-list ja 3-6 korteriga elamute puhul 1/3-list vastava hinnatsooni maamaksu määrat. Seda muidugi koos soodustust andva krundi suuruse ülempiiri fikseerimisega. Teiseks, juhul kui tekib tõepoolest vajadus suurendada kohalike omavalitsuste mängumaad, võiks mõnevõrra tõsta maksumäära ülempiiri.

Kalev Kukk ja Ülle Rajasalu

Savisaare nägemus Eestist on vihmane Kuuba

FOTO: SHUTERSTOCK

Majanduse reguleerimine sotsialistlike meetoditega võib meid viia tagasi talongide ja hobuvankrite aega.

riiklik meedia, just nagu kuulutavad Keskerakonna tõde linnaelanike rahale eest loodud kanalid.

„Eesti on viis aastakümnet talunud riigi kehtestatud hindasid, riigi

reguleeritud tootmist ja riigi peale sunnitud käitumist. Seda aega taga nutta on kohatu,“ lisas Rõivas. „Eesti on iseseisvuse taastamise järgselt palju saavutanud ja ainult pime võib

Arvamus

Savisaar ei ole ettevõtjate peale mõelnud

Äripäeva teatel pole ka Tööandjate Keskliidu juhataja Tarmo Kriisi arvates Edgar Savisaare ettepanekud majanduse suuremasse tõusu juhtimiseks kuigi asjalikud ja jahtuvast majanduskeskkonnast väljatulemiseks väga palju kaasa ei aita. „Ütleksin, et eriti asjalikud need ettepanekud ei ole,“ vahendab Äripäev Kriisi sõnu, kes lisas, et ettepanekuid esitades ei ole Savisaar ettevõtjate peale mõelnud.

seda kõike eitada. Plaanimajanduse tagasipöördumine on viimane, mida Eesti vajab.“

Karin Kalda

Taavi Rõivase sõnul on Keskerakonna poolt välja antud vahelehes „Seitse päeva“ kirjas mitukümmend soovitus, mis aitaksid viia Eesti oma arengus umbes 20 aastat tagasi.

Linimestele rohkem raha kätte jätvate maksualanduste peatamine, kohalikele omavalitsustele lisakoormust andvate ja turgu solkivate munitsipaalpoodide rajamine, aktsiisitõusude peatamisega euro tuleku edasi lükkamine ja pankroti äärel vaakuva Tallinna linna keskerakondlike juhtimisprintsipi üle võtmine on Riigikogu liikme Rõivase hinnangul otsetee Eesti muutmiseks sotsialistlikuks Kuubaks, ainult selle vahega, et meil ei leidu naftat ja ka ilm on kehvem.

„Kuubal kehtivad tänaseni talongid, riigi kehtestatud hinnad on muutnud poed tühjaks ja elanikud vae- seks,“ lisas Rõivas. „Ka tõde kuulutat

Lühikese mälu hädad

Välisminister Urmas Paet selgitab, miks Lissaboni leppe takerdumine on Eestile paha.

Irimaal läbi viidud referendum järel on paratamatult kujunenud olukord, kus kiiret lahendust Euroopa Liidu ees seisvate murede lahendamiseks pole võtta. Lissaboni leppe tulevik tuleb Euroopa Liidu riigijuhtide seas arutusele oktoobrikuulise Ülemkogul ning seni tuleb aega kulutada nende lahenduste leidmisele, mis aitaksid Euroopa Liidu seisakuhust välja.

Laienemine peab jätkuma

Lissaboni lepe töötati välja selleks, et aidata lahendada hulka Euroopa Liidu ees ja sees olevaid muresid. Neist kõige üldisem ja olulisem on, kuidas liit suudaks jääda efektiivseks ja tugevaks organisatsiooniks ka tulevikus ning olla konkurentsi-võimeline teiste maailma piirkondadega, nagu Hiina, India, ka Ameerika Ühendriigid. Teatavasti kehtivad siiani mõned regulatsioonid, mis loodi kuueliikmelisele organisatsioonile, kuid praegu on Euroopa Liidus 27 liiget ning mõne aasta pärast veelgi rohkem. Seega on üpris selge, et tõhusaks tegutsemiseks vajab 27liikmeline organisatsioon teistsuguseid reegleid kui kuueliikmeline.

Viimaste aastate suurima tõuke arengule andis just organisatsiooni laienemine. Konkurentsi-võime, Euroopa julgeoleku ja heaolu seisukohast lähtudes on aga oluline, et Euroopa Liit suudab ka edaspidi oma liikmeks vastu võtta need Euroopa riigid, kes seda soovivad ja nõutud kriteeriumid täidavad. Samas on viimastel aastatel suurenenud nende inimeste hulk, kes arvavad, et ei peaks edasi laienema ning Lissaboni leppe mittejätkumine aitab neil kasutada argumenti, et liit pole edasisteks laienemisteks võimeline. Seega võtaks Lissaboni leppe jätkumine selle argumendi ära. Lissaboni lepe on ka esimene sellel tasemel dokument, mis räägib meile nii olulisest energiapoliitikast. Seega kahjustab leppe mittejätkumine ka neid väljavaateid.

Võõrandumine teeb murelikuks

Nagu uuringud on näidanud, ei hääletanud suur osa iirlastest Lissaboni leppe vastu mitte mõne selle lepingu sätte pärast, vaid hoopis mõnel muul ning tihti ka ebaadekvaatsel põhjusel ehk põhjusel, mis ei omanud Lissaboni leppega mingit seost. Selline võõrandumine on murettegev. Väga lihtne on igas liikmesriigis mõnel sisepoliitilisel kaalutlusel üritada näidata, et kõik, mis riigis on halvasti, on seda Euroopa Liidu pärast. See kahjustab aga Euroopa Liitu kui tervikut ja seeläbi ka kõiki liikmesriike.

Seega on Euroopa ees kaks suurt ülesannet – tagada Euroopa Liidu tööväime ja tugevus ka edaspidi ning teha Euroopa ühiskondadele taas kord selgeks, kuidas EL töötab ja miks ta on nii oluline Euroopa julgeoleku ja heaolu seisukohalt.

Meil Eestis on see veel meeles, aga paljudes pikema staaziga liikmesriikides kipub ununema.

Urmas Paet, välisminister

Majanduse põhimõisted – mis on mis?

Ajaleheartiklites ja ringhäälingu-uudistes kasutatakse pidevalt suurt hulka mõisteid, mis inimestele, kes ei ole kõrgkoolis majandust õppinud, võivad tunduda päris võõrad.

Eesti keeles on parima majandusmõistete selgituse Majandusleksikoni näol loonud professor Uno Mereste, kuid olgu siinkohal lihtsamal seletuses ära toodud mõnede sagedamini kasutatud mõistete selgitused.

• **SKP** – riigi territooriumil loodud sisemajanduse koguprodukti (SKP) mõõdetakse kulutuste meetodil. SKP = eratarbimine + netoinvesteeringud + valitsuse kulud + netoeksport.

Inflatsioon

– on raha väärtuse vähenemine. Selle peamiseks põhjuseks on ringluses oleva rahamassi suurenemine rahapoliitika tõttu. Tavainimesteni jõuab raha väärtuse vähenemine üldise hindade tõusuna.

Reaalpalk

– on raha väärtuse vähenemisega ehk inflatsiooniga kohandatud nominaalpalk. Kui inflatsioon on aastas 8% ja kättesaadav palk aasta lõpus 10 000 krooni, siis reaalpalk aasta lõpuks on 9200 krooni.

• **Ostujõud** – raha omandus olla vahetamisel teatava kaubahulga ekvivalendiks. Ostujõud kahaneb üldise hindade tõusuga.

• **SKP kasv** – osa, mille võrra uue aasta sisemajanduse koguprodukt on suurem kui varasema aasta sisemajanduse koguprodukt.

• **Ostujõuga kohandatud SKP** (purchasing power parity – PPP, per capita – inimese kohta) – sisemajanduse koguprodukt inimese kohta, mis arvestab iga riigi hinnataset võrreldes teiste riikidega. Näiteks Eesti nominaal SKP per capita on 15 310 USD, siis PPP SKP on 21 800 USD.

• **Intress** – kapitali kasutada andmise või kasutamise eest saadav tasu. Intress tuleneb nähtusest, et inimesed eelistavad ajaliselt pigem asju, mis on kättesaadavad varem kui neid, mis hiljem.

Kalev Kallemets

Tallinna Teataja

Tallinna Teataja
Eesti Reformierakond
Tõnismägi 9, 10119 Tallinn
Tel 680 80 80, tallinnateataja@reform.ee
www.reform.ee/tallinnateataja

Saada vastus märksõnaga "lahendus" 20. juul üks aadressile Tõnismägi 9, 10119 Tallinn või e-posti teel tallinnateataja@reform.ee ning osale 1000kroonise Tallinna Kaubamaja kinkekaardi loomisel.

Ristsõna lahendus

Ees- ja perekonnanimi

Postiaadress või e-post

Telefon

Oma andmeid edastades nõustun tulevikus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötajatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonda ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

